

Signalenkaart

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Handreiking om zo vroeg mogelijk te signaleren

Signalenkaart

Signalen van huiselijk geweld worden soms over het hoofd gezien. Daarom heeft Kadera de signalenkaart ontwikkeld. Deze bevat signalen die kunnen gelden voor het slachtoffer en de plegger en kunnen wijzen op huiselijk geweld.

In 2019 is de Signalenkaart Huiselijk Geweld en Kindermishandeling geactualiseerd en doorontwikkeld. De verbeterde meldcode is aan de signalenkaart toegevoegd, zodat gebruikers het afwegingskader en de mogelijkheden om een melding te doen, in een oogopslag kunnen bekijken.

De papieren signalenkaart Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is te bestellen via info@kadera.nl voor € 7,50 plus verzendkosten. Voor grote bestellingen kunt u een offerte opvragen.

Meer informatie over Kadera vindt u op www.kadera.nl

Signalen

U treft in deze kaart per leeftijdsgroep een overzicht aan van signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld. Sommige signalen kunnen ook wijzen op andere problemen. Er is bijna nooit sprake van één enkel signaal. Meestal zult u meerdere signalen tegelijkertijd herkennen. Het is onmogelijk om alle signalen in kaart te brengen. Vertrouwt u dus ook op uw eigen waarnemingen en intuïtie!

Wederkerigheid van huiselijk geweld

We spreken over slachtoffer en pleger om signalen te verduidelijken. De ervaring leert dat er vaak sprake is van wederkerigheid. Slachtoffer en pleger kunnen beiden een aandeel hebben in het ontstaan en in stand houden van huiselijk geweld.

Risicofactoren

Per leeftijdsgroep worden risicofactoren benoemd die zijn ingedeeld naar acht verschillende leefgebieden. Een risicofactor is geen signaal, maar kan wel bijdragen aan het ontstaan van huiselijk geweld. Is er sprake van meerdere risicofactoren? Wees dan extra alert op mogelijke signalen van huiselijk geweld.

Onderscheid

In de signalenkaart hebben we een onderscheid gemaakt in doelgroepen 0-4, 4-12, 12-18 jaar en volwassenen op basis van expliciete verschillen in signalen en risicofactoren per groep. De tabs 'Mensenhandel', 'Loveboys', 'Schadelijke Traditionele Praktijken', 'Ontspoorde Zorg' en 'Dierenmishandeling' zijn niet gebonden aan leeftijd en hebben een speciale plaats, vanwege de specifieke problematiek. Omdat verschillende vormen van geweld soms samengaan of signalen soms op deze specifieke vormen van geweld kunnen wijzen, adviseren wij u om altijd de verschillende kaarten die van toepassing kunnen zijn te raadplegen.

Interactief gebruiken

U kunt deze signalenkaart ook gebruiken om middels de meldcode te werken. Als u de signalen aanvinkt die van toepassing zijn op de situatie, worden deze verzameld in een formulier dat u kunt opslaan als PDF dat later nog aangevuld kan worden. In dit formulier staan ook de volgende stappen van de meldcode vernoemd en ruimte om de uitkomsten van deze stappen te registreren. Kijk voor meer informatie over de meldcode en tools om deze te gebruiken op: www.meldcode.nl.

Geweld door professional

Heeft u vermoedens van geweld binnen de relatie professional – patiënt, dan dient u direct contact op te nemen met de betreffende organisatie of uw leidinggevende. Het werken met de meldcode is in dit geval niet van toepassing.

1

Let op! Sla dit document eerst op, voor dat u gaat invullen met Adobe Acrobat Reader, anders bestaat de kans dat de wijzigingen **niet** worden opgeslagen. Kijk voor meer achtergrondinformatie over de diverse stappen op www.meldcode.nl en vraag binnen uw eigen organisatie naar het protocol meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. *Beschrijf in de vakken onder de signalen zo concreet enfeitelijk mogelijk wat u heeft waargenomen, door gebruik te maken van hoe, wat, waar, wanneer en hoe vaak.*

SignalenKaart - 1 / 9 - 01-02-2020 18:47

2

Signalen die niet op de kaart staan / signalen van derden

Mogelijk zijn er zaken die niet op de kaart vernoemd zijn, maar die u wel zorgen baren. Deze kunt u hieronder beschrijven. U kunt hier ook signalen opnemen die u van anderen heeft gehoord. Wij adviseren u terughoudend te zijn met signalen die u niet zelf heeft waargenomen en waar mogelijk deze personen te stimuleren zelf de stappen van de meldcode te zetten of contact op te nemen met Veilig Thuis. Neem deze signalen daarom niet op in de lijst hierboven, maar vul deze in dit aparte veld in. Vul hierbij ook de naam en functie/rol van de persoon die deze signalen met u heeft gedeeld in, evenals de datum waarop deze met u gedeeld zijn.

SignalenKaart - 2 / 9 - 01-02-2020 18:47

3

Stap 2: Collegiale consultatie

Bespreek de signalen met een deskundige collega of in een teamoverleg. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis. Leg de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies vast in het cliëntdossier. Schrijf hier op met wie, wat en wanneer u dit besproken heeft.

Met wie en wanneer gesproken:

Uitkomsten van de intercollegiale consultatie:

Stap 3: Gesprek met de cliënt

Besprek de signalen met de cliënt. Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren

SignalenKaart - 3 / 9 - 01-02-2020 18:47

4

van het gesprek met de cliënt, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

Leg de cliënt het doel uit van het gesprek;

.Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;

.Nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;

.Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van wat u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Uitkomsten van het gesprek met de cliënt:

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

.Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;

.Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de cliënt daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het geweld.

SignalenKaart - 4 / 9 - 01-02-2020 18:47

5

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de cliënt het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument als een dergelijk instrument binnen uw organisatie of praktijk beschikbaar is. Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. Zij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Beantwoord de volgende vragen van het afwegingskader:

1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier

Ja: Ga verder met afweging 2

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

Nee: Ga verder met afweging 3

Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Ga verder met afweging 4

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. Zij bieden ondersteuning bij het wege van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

SignalenKaart - 5 / 9 - 01-02-2020 18:47

6

SignalenKaart - 6 / 9 - 01-02-2020 18:47

7

Stap 5: Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp

U maakt de beslissing of melden bij Veilig Thuis noodzakelijk is en/of dat hulpverlening kan worden georganiseerd. Deze beslissing legt u vast in het dossier van de cliënt:

- . Informeer uw cliënt dat u contact opneemt met Veilig Thuis;
- . Meld uw vermoeden bij Veilig Thuis;
- . Sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- . Overleg bij uw melding met Veilig thuis wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en naastbetrokkenen zoals gezinsleden te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld.
- . Organiseer de noodzakelijke hulp en meld dit bij Veilig Thuis;
- . Volg de effecten van deze hulp;
- . Doe wederom een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Iets doen met de signalen

Veilig Thuis

0800 – 2000

www.vooreenveiligthuis.nl

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zijn regionale

SignalenKaart - 7 / 9 - 01-02-2020 18:47

8

organisaties waar slachtoffers, daders en omstanders terecht kunnen voor deskundige hulp en advies. Veilig Thuis is er voor iedereen, jong en oud, die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning, ook aan professionals. Veilig Thuis biedt de helpende hand, doorbreekt onveilige situaties en zet mensen in beweging. Veilig Thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben. Mét of zonder elkaar.

Kadera

088 422 24 95

www.kadera.nl

Kadera wil bijdragen aan een toekomst zonder huiselijk geweld. Kadera biedt opvang en begeleiding en door preventieve activiteiten werkt Kadera niet alleen aan oplossingen voor nu maar ook voor later. Kadera verzorgt praktische voorlichtingen en trainingen om u bekwaam te maken in het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld. Daarnaast heeft Kadera veel ervaring met het uitvoeren van projecten die tot doel hebben om huiselijk geweld of kindermishandeling te voorkomen en/of te stoppen. Met uiteenlopende preventieactiviteiten wordt het thema huiselijk geweld bij de directe doelgroep en/of betrokken professionals op de kaart gezet en een bijdrage geleverd aan de landelijke campagnes tegen huiselijk geweld.

Centrum Seksueel Geweld

0800 – 0188

www.centrumseksueelgeweld.nl

Komt u in aanraking met een slachtoffer van een verkrachting of aanranding? Laat diegene dan direct – maar in ieder geval binnen 7 dagen – 0800-0188 bellen. Centrum Seksueel Geweld biedt dag en nacht hulp aan iedereen die kort geleden een aanranding of verkrachting heeft meegemaakt. Slachtoffers worden multidisciplinair opgevangen en krijgen medische, psychologische en forensische hulp. Artsen, verpleegkundigen, politie, psychologen, maatschappelijk werkers en seksuologen werken samen om goede zorg te bieden.

FairWork

www.fairwork.nu

FairWork bestrijdt en voorkomt moderne slavernij in Nederland. FairWork fungeert als een ontwikkelcentrum voor campagnes, trainingen en kennis op het gebied van signalering en

begeleiding van slachtoffers van mensenhandel.

Pharos

www.Pharos.nl

Pharos ondersteunt landelijke en lokale partijen met kennis en expertise bij het terugdringen van de gezondheidsverschillen en bij het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van de (gezondheids) zorg en preventie van mensen met een laag opleidingsniveau, beperkte gezondheidsvaardigheden of migranten- of vluchtelingenachtergrond.

Movisie

www.Movisie.nl

MOVISIE is het landelijke kennisinstituut en adviesbureau voor sociale vraagstukken. Zij werken aan een krachtige samenleving waarin iedereen zoveel mogelijk zelfredzaam is en actief kan deelnemen. Dit doen zij door maatschappelijke organisaties, overheden, maatschappelijk betrokken bedrijven en

SignalenKaart - 8 / 9 - 01-02-2020 18:47

9

burgerinitiatieven te ondersteunen, te adviseren en met hen samen te werken.

144 Red een Dier

Bij meldpunt 144 Red een dier meldt u mishandeling of verwaarlozing van dieren. Is een dier in acute nood of gewond, bel dan meteen 144. Ook wanneer een dier een gevaar voor zichzelf en de veiligheid van mensen oplevert. Het meldnummer 144 is 7 dagen per week 24 uur per dag bereikbaar. Is 144 om technische redenen niet bereikbaar? Bel dan de politie via het landelijke nummer 0900-8844, of voor spoed 112.

SignalenKaart - 9 / 9 - 01-02-2020 18:47